

Mål C-387/93

Brottmål mot Giorgio Domingo Banchero

(begäran om förhandsavgörande
från Pretura circondariale di Genova)

”Artiklarna 5, 30, 37, 85, 86, 90, 92 och 95 i EEG-fördraget”

Förslag till avgörande av generaladvokat M.B. Elmer föredraget den 20 juni
1995 I - 4666
Domstolens dom av den 14 december 1995 I - 4683

Sammanfattning av domen

1. *Begäran om förhandsavgörande — Anhängiggörande vid domstolen — Förhandsavgörandes nödvändighet och frågors relevans — Den nationella domstolens bedömning — Frågor vars faktiska bakgrund inte närmare angivits (EEG-fördraget, artikel 177)*
2. *Nationella handelsmonopol — Artikel 37 i fördraget — Tillämpningsområde — Nationellt system för distribution av tobaksvaror (EEG-fördraget, artikel 37)*

3. *Fri rörlighet för varor — Kvantitativa restriktioner — Åtgärder med motsvarande verkan — Nationellt system för distribution av tobaksvaror som på ett icke diskriminerande sätt reglerar formerna för detaljhandeln — Artikel 30 i fördraget icke tillämplig (EEG-fördraget, artikel 30)*
 4. *Konkurrens — Statliga företag och företag som av medlemsstaterna givits särskilda eller exklusiva rättigheter — Nationellt system för distribution av tobaksvaror — Tilldelning till detaljister av tillstånd att bedriva verksamhet har anförtrotts ett företag med exklusiva rättigheter — Dominerande ställning — Inget missbruk — Tillåtlighet (EEG-fördraget, artiklarna 5, 86 och 90.1)*
 5. *Fri rörlighet för varor — Kvantitativa restriktioner — Åtgärder med motsvarande verkan — Nationellt system för distribution av tobaksvaror — Sanktionssystem för innehav av varor som anskaffats utanför de tillåtna kanalerna och utan betalning av avgift — Gemenskapsrätten icke tillämplig (EEG-fördraget, artikel 30)*
-
1. Det ankommer uteslutande på de nationella domstolarna, som handlägger målen och ansvarar för att avgöra dem slutligt, att med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken, som om de frågor som förs vidare till domstolen är av betydelse. Det är emellertid inte möjligt att besvara de frågor eller delar av de frågor som avser tolkningen av bestämmelser, i fråga om vilka den nationella domstolen inte förklarat de faktiska omständigheter i målet som föranlett deras tillämpning och ifråga om vilka domstolen inte kan avge en ändamålsenlig tolkning.
 2. Artikel 37 i fördraget är inte relevant för en nationell lagstiftning enligt vilken detaljhandeln med tobaksvaror förbehålls
 3. En nationell lagstiftning enligt vilken detaljhandeln med tobaksvaror oavsett ursprung förbehålls distributörer som fått

distributörer som fått tillstånd av det allmänna, då det allmänna inte ingriper i försäljningsställets verksamhet för att kontrollera eller påverka detaljisternas val av leverantör, vare sig detta sker i syfte att säkerställa avsättningen för de tobaksvaror som tillverkats av det nationella tobaksmonopolet eller för att gynna eller missgynna vissa importflöden från andra medlemsstater. Nationella bestämmelser som inte avser ett offentligt monopols utövande av dess ensamrätt utan som på ett allmänt sätt avser tillverkning och försäljning av varor, vare sig dessa härrör från det ifrågavarande monopolet eller ej, är inte att hänföra till denna artikel.

tillstånd, utan att detta därigenom hindrar att varor som härrör från andra medlemsstater kommer ut på den nationella marknaden eller innebär en störning i deras tillgång till marknaden i högre grad än den innebär en störning i de inhemska varornas tillgång till distributionsnätet, faller inte inom tillämpningsområdet för artikel 30 i fördraget. Detta i den mån som denna lagstiftning inte påverkar varornas egenskaper utan enbart formerna för detaljförsäljningen och där kravet att använda ett detaljhandelsnät tillämpas lika oavsett varornas ursprung och påverkar försäljningen av de varor med ursprung i andra medlemsstater och inhemska varor lika.

4. Artiklarna 5, 90 och 86 i EEG-fördraget hindrar inte att detaljhandeln med tobaksvaror enligt en nationell lagstiftning förbehålls distributörer som fått tillstånd av det allmänna, för det fall att det företag som har ensamrätt och som ger detaljisterna tillstånd inte missbrukar den dominerande ställning — i synnerhet till nackdel för konsumenterna — som det kan upprätthålla på distributionsmarknaden för de ifrågavarande varorna. Det enkla faktum att en medlemsstat skapar en dominerande ställning genom att tilldela ett företag en ensamrätt i den mening som avses i artikel 90.1 i fördraget, står inte som sådant i strid med artikel 86. De förbud som dessa två bestämmelser innehåller överträdes endast om det aktuella företaget, genom att utöva den ensamrätt som det givits, missbrukar sin dominerande ställning.

Vad i övrigt gäller detaljister som fått tillstånd skall dessa inte betraktas som företag med sådana rättigheter som anges i artikel 90.1. Inte heller skall det anses att det genom den aktuella lagstiftningen till förmån för dessa detaljister skapas en sammanställning av monopol som är territoriellt begränsade, vilket inom det nationella territoriet skapar en dominerande ställning i den mening som avses i artikel 86 i fördraget, då dessa konkurrerande detaljister uppfyller konsumenternas behov utan att någon av dem har någon fördel framför de övriga.

5. Artikel 30 i EEG-fördraget hindrar inte att det enligt en nationell lagstiftning bestraffas som ett smugglingsbrott att en konsument olagligt innehar tobaksvaror som härrör från en annan medlemsstat och för vilka den avgift som följer av gemenskapsrätten inte erlagts, detta i de fall då detaljförsäljning av dessa varor, liksom av inhemska varor av samma typ, är förbehållen distributörer som fått tillstånd av det allmänna.

Dessa påföljders stränghet skall inte bedömas utifrån gemenskapsrätten, då de inte på något sätt hindrar importen av tobaksvaror från andra medlemsstater, utan endast syftar till att avskräcka konsumenten från att göra inköp av tobaksvaror för vilka de tidigare nämnda avgifterna inte erlagts av försäljare utan tillstånd, vilka själva bryter mot den ifrågavarande lagstiftningen.